

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2017. GODINU

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz

Odgovorno lice: Aleksandra Čvorović

Odsjek: Statistika cijena

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	1
1.2 Pravni osnov	1
1.3 Statističke jedinice	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja.....	1
1.4.1 Sektori.....	1
1.4.2 Statistička populacija	1
1.5 Referentna geografska oblast	1
1.6 Koncepti i definicije.....	1
1.7 Klasifikacije.....	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka.....	2
1.10 Metodologija.....	2
1.11 Bazni period	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	2
2.1 Potrebe korisnika.....	2
2.2 Zadovoljstvo korisnika.....	3
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	3
3.2 Uzoračka greška	3
Indikatori uzoračke greške (A1).....	3
3.3 Neuzoračka greška	3
3.3.1 Greška obuhvata	3
Indikator greške obuhvata (A2).....	3
3.3.2 Greška mjerenja	3
3.3.3 Greška usljed neodaziva	3
Stopa neodaziva jedinica (A4)	4
3.4 Sezonska prilagođavanja.....	4
3.5 Revizija podataka	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka	4
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)	4
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	4
4.1 Pravovremenost	4
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	4
Vremenski jaz objave konačnih podataka	4
4.2 Tačnost objave podataka	4
5. Dostupnost i jasnoća.....	4
5.1 Saopštenja.....	4
5.2 Publikacije.....	4
5.3 Dostupnost mikropodataka.....	5
6. Uporedivost.....	5
6.1 Prostorna uporedivost.....	5
6.2 Vremenska uporedivost.....	5

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj istraživanja indeksa izvoznih cijena je praćenje mjesečnih promjena cijena industrijskih proizvoda koje preduzeća proizvode i prodaju na stranom tržištu. Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz predstavljaju važne ekonomske indikatore koji se mogu koristiti kao deflatori vremenskih serija, naročito za potrebe nacionalnih računa.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore“ br. 18/12) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Zavodu za statistiku jasno i široko pravno ovlašćenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koja su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Zavod za statistiku je potpisao nekoliko memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

Kada je u pitanju zakonodavstvo Evropske Unije, istraživanje Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz se sprovodi u skladu sa Regulativom (EK) br. 1165/98 koja se odnosi na kratkoročne statistike.

1.3 Statističke jedinice

Privredna društva - KAU koja obavljaju aktivnost u okviru sektora B (Vađenje ruda i kamena) i C (Prerađivačka industrija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Istraživanjem su obuhvaćeni sektori: B (Vađenje ruda i kamena) i C (Prerađivačka industrija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.4.2 Statistička populacija

Privredna društva - KAU koja obavljaju aktivnost u okviru sektora B (Vađenje ruda i kamena) i C (Prerađivačka industrija) NACE Rev. 2 klasifikacije.

1.5 Referentna geografska oblast

Teritorija Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Prodajna cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz je cijena robe isporučene na domaćoj granici koja uključuje troškove transporta, troškove osiguranja, kao i sve ostale troškove nastale do granice (FOB cijena) koji utiču na jediničnu cijenu proizvoda. U cijenu ne ulazi porez na dodatu vrijednost kao i popusti koje prodavac eventualno odobrava kupcu.

Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz su relativni brojevi koji pokazuju promjene izvoznih cijena iz perioda u period. Indeksi cijena su izračunati za određene proizvode (individualni indeksi), za grupe proizvoda i za sve proizvode uključene u listu (ukupan indeks).

Mjesečni indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene u tekućem mjesecu promijenile u odnosu na prethodni mjesec.

Godišnji indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene promijenile u poslednjih 12 mjeseci.

Prosječni godišnji indeks prikazuje za koliko su se u prosjeku cijene promijenile u poslednjih n mjeseci tekuće godine u odnosu na isti period prethodne godine.

1.7 Klasifikacije

NACE Rev. 2, CPA Version 2008

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Mjesečna.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Mjesečna.

1.10 Metodologija

Kratka metodologija istraživanja dostupna je na sledećem linku:

<http://monstat.org/cg/page.php?id=29&pageid=29>

1.11 Bazni period

Prethodna godina se uzima kao bazna.

1.12 Jedinica mjere

Indeksi.

1.13 Izvor podataka

Glavni izvor podataka za obračun indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz je Mjesečno istraživanje o cijenama proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz. Ovo istraživanje obuhvata privredna društva razvrstana u sektorima vađenje ruda i kamena i prerađivačka industrija NACE Rev. 2 klasifikacije, koja imaju više od pet zaposlenih odnosno zadovoljavaju jedinicu mjere propisanu Nomenklaturom industrijskih proizvoda po jedinici proizvoda. Takođe, obuhvata i privredna društva razvrstana u druge sektore NACE Rev. 2 klasifikacije koji u svom sastavu imaju pogone ili druge organizacione oblike koji se bave industrijskom proizvodnjom. Uzorak i ponderi su bazirani na godišnjem industrijskom istraživanju i istraživanju spoljne trgovine. Za praćenje cijena izabrani su najvažniji proizvodi iz svake oblasti, tj. proizvodi sa najvećom realizacijom na inostranom tržištu, a odabir proizvođača izvršen je prema njihovom učešću u proizvodnji pojedinih proizvoda.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- Nevladine organizacije;

- Studenti;
- Istraživači;
- Mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

Zavod za statistiku je usvojio Strategiju upravljanja kvalitetom, Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom, kao i Implementacioni plan za sprovođenje politike kvaliteta. U cilju mjerenja stepena do kojeg ispunjava svoje obaveze prema korisnicima i u sklopu nove politike kvaliteta, Zavod za statistiku je sproveo istraživanje o zadovoljstvu korisnika. Prikupljanje podataka realizovano je putem web ankete, u periodu od 1. septembra do 20. oktobra 2017. godine. Rezultati istraživanja dostupni su na web stranici Zavoda za statistiku, na sljedećem linku:

<http://www.monstat.org/userfiles/file/KVALITET/Izvjestaj%20o%20zadovoljstvu%20korisnika.pdf>

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Tačnost podataka Indeksa cijena proizvođača industrijskih proizvoda za izvoz generalno se smatra visokom. Tačnost izvornih podataka prati se procjenom metodološke ispravnosti cijena i izvora pondera kao i pridržavanjem metodoloških preporuka. Preduzimaju se odgovarajuće aktivnosti kako bi se identifikovali i eliminisali potencijalni izvori grešaka.

3.2 Uzoračka greška

Uzoračka greška ne može se izračunati jer istraživanje nije sprovedeno na osnovu slučajnog uzorka.

Indikatori uzoračke greške (A1)

Nije relevantno.

3.3 Neuzoračka greška

Stopa odaziva je oko 80%. Preduzeća se zavisno od njihove veličine ili reprezentativnosti kontaktiraju telefonom kako bi se podaci obezbijedili na vrijeme. Cijena privremeno nedostupnog proizvoda određuje se kontaktiranjem preduzeća od kojeg se zahtijeva da procijeni nedostajuću cijenu ili ponovi poslednju prijavljenu cijenu. U slučajevima kada industrijsko preduzeće prestane da proizvodi proizvod određenog kvaliteta za koji su prikupljene cijene, ili ako je proizvod tog kvaliteta "netržišna roba", onda se definiše novi proizvod određenog kvaliteta koji se najbolje prodaje i očekuje se da će se prodavati dugo i u velikim količinama. Za novi izabrani kvalitet proizvoda cijene se daju istovremeno za tekući i prethodni mjesec. Preduzeća su obavezna da objasne svaku promjenu kvaliteta.

3.3.1 Greška obuhvata

Nije dostupno.

Indikator greške obuhvata (A2)

Nije dostupno.

3.3.2 Greška mjerenja

Nije dostupno.

3.3.3 Greška usljed neodaziva

Za imputaciju se koriste podaci iz prethodnog perioda.

Stopa neodaziva jedinica (A4)

Stopa neodaziva iznosi oko 20%. U cilju povećanja stope odaziva, preduzeća se kontaktiraju telefonom.

3.4 Sezonska prilagođavanja

Ne vrši se sezonsko prilagođavanje podataka.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Zavod za statistiku je usvojio politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu, na sljedećem linku: [Politika revizije](#)

3.5.2 Praksa revizije podataka

Objavljeni podaci se smatraju konačnim, osim u slučaju metodoloških promjena i uvođenja novih klasifikacija, usljed čega podliježu reviziji.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka (A6)

Nije bilo revizije podataka.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se objavljuju na datum koji je određen Kalendarom objavljivanja statističkih podataka - mjesečno.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Objavljeni podaci se smatraju konačnim.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

25-31 dan

4.2 Tačnost objave podataka

Svi podaci su objavljeni u skladu sa Kalendarom objavljivanja statističkih podataka za 2017. godinu.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Saopštenja

Podaci su dostupni u vidu mjesečnih saopštenja objavljenih na zvaničnom web sajtu: [Saopštenja](#)

5.2 Publikacije

Sve publikacije koje objavljuje Zavod za statistiku dostupne su na sljedećem linku: [Publikacije](#)

5.3 Dostupnost mikropodataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("*Sl.list Crne Gore*" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke.

Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Zavodom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti.

Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Metodologija istraživanja je u velikoj mjeri usklađena sa EU Regulativama, što omogućava uporedivost između zemalja.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci po NACE Rev. 2 klasifikaciji dostupni su od 2010. godine.